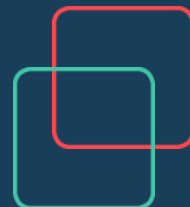

NEWSLETTER NKC

Čtvrtletní aktuality ze světa genderu a vědy

OBSAH

Pilotní školení na řešení
genderově podmíněného
násilí

STRANA 2

Panelová diskuze L'Oréal
Pro ženy ve vědě

STRANA 4

Novinky z Komunity
pro změnu

STRANA 5

Mezinárodní aktivity NKC

STRANA 6

Kdo je ve výzkumu
genderově podmíněného
domácího násilí
(ne)vyslyšen?

STRANA 8

Co je gender health gap
a jaké má dopady?

STRANA 9

Rozhovor s Markétou
Janatovou

STRANA 10

Srpnový brunch pro
začínající vědkyně se blíží

STRANA 12

**Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,**

v tomto čísle jsme pro vás připravili přehled našich současných aktivit na poli rovnosti ve vědě a výzkumu. Dozvíte se, jak proběhlo naše pilotní školení pro ombudsošoby, a najdete zde také několik užitečných tipů, jak (ne)komunikovat o bezpečí a respektu na vysoké škole nebo ve výzkumu.

Máme pro vás i shrnutí posledních novinek z oblasti evropských politik vědy a výzkumu, které vznikly v rámci evropského projektu GENDERACTIONplus. Dozvíte se také, jaký byl letošní druhý workshop Komunity pro změnu zaměřený na genderově senzitivní jazyk a přehlédnout byste neměli ani aktuální nabídku e-školení pro osoby zaměstnané i na vedoucí pozici ve výzkumných institucích.

Přinášíme také rozhovor s jednou z loňských nominantek na Cenu Milady Paulové a ke čtení doporučujeme studii Blanky Nyklové, její kolegyně Dany Moree a kolegy Petra Kubaly zaměřenou na etický rozměr výzkumu genderově podmíněného domácího násilí.

Kromě ohlédnutí za našimi uplynulými akcemi bychom vás také rádi upozornili na tradiční Brunch pro začínající vědkyně, který proběhne 16. srpna. Hostkou bude profesorka Eva Brichtová.

Zajímavé čtení a hezké léto přeje za celý tým NKC

Jana Novák Gabrielová

Uspořádali jsme pilotní školení zaměřené na řešení genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí

V pátek 2. června jsme odpilotovali školení na podporu řešení genderově podmíněného násilí v českém akademickém prostředí. Školení se zúčastnily ombudssosoby a další kontaktní osoby, které působí na univerzitách a ve výzkumných institucích. Školení vzniklo na základě evropského výzkumu a mezinárodní spolupráce v rámci projektu UniSAFE, na kterém se NKC podílí.

Školení bylo určeno primárně osobám, které jsou na vysokých školách a ve výzkumných institucích pověřeny agendou zaměřenou na vytváření a zavádění opatření k řešení genderově podmíněného násilí. Těmito osobami mohou být nejen ombudsmeni a ombudsmanky, ale také HR pracovníci a pracovnice, další ustanovené kontaktní osoby nebo například členové a členky pracovních skupin, které se problematikou genderově podmíněného násilí zabývají.

Školení je navrženo tak, aby poskytlo ucelené informace spojené s řešením genderově podmíněného násilí. Prvním cílem je proto poskytnout účastníkům a účastnicím školení komplexní znalosti o genderově podmíněném násilí, jeho dopadu na akademické prostředí, ukázat rozšířenost tohoto problému a zdůraznit jeho specifické rysy. Dalším cílem školení je nabídnout účinné a komplexní nástroje řešení. Proto jsme v jeho průběhu představily teoretický a konceptuální model 7P, který vznikl v rámci projektu UniSAFE.

Tento model pokrývá oblasti prevalence, prevence, pomoci, postihu, poskytování služeb, partnerství a politik. Jedná se tedy o komplexní přístup k řešení této problematiky ve vysokoškolských a výzkumných institucích. Součástí školení je také představení dobré praxe a úspěšných postupů, které evropské instituce zavedly při řešení genderově podmíněného násilí právě za pomoci modelu 7P a dalších nástrojů.

Další důležité výstupy z UniSAFE pro české prostředí připravujeme

Během léta a podzimu připravíme pro české prostředí další důležité výstupy z projektu UniSAFE, které jsou potřebné k efektivnímu řešení genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí, jako jsou bílá kniha, balíček nástrojů, koncepční rámec pro vyhodnocení politiky řešení GPN a další. Zároveň se zaměříme také na zhodnocení úspěšnosti a praktičnosti pilotovaného školení, abychom jej mohli od roku 2024 nabídnout všem univerzitám a výzkumným ústavům.

Klíčovým bodem pro společné řešení genderově podmíněného násilí v českém prostředí bude chystaná prevalenční studie na českých vysokých školách, kterou za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy plánujeme spustit na podzim tohoto roku.

Výzva!

V souvislosti s řešením genderově podmíněného násilí v českém akademickém prostředí bychom vás chtěli požádat o spolupráci.

Zvažujeme vytvoření právní příručky, která by navazovala na příručku Právní aspekty genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí, kterou pro nás připravila Šárka Homfray.

Nová příručka by měla odpovídat na nejčastější dotazy institucí, které se týkají právních řešení genderově podmíněného násilí.

Pokud máte nějaké konkrétní dotazy nebo řešíte konkrétní příklady, budeme rádi za jejich sdílení [zde](#).

Jak (ne)komunikovat o bezpečí a respektu?

Při řešení genderově podmíněného násilí je důležité nejen vytvářet efektivní nástroje, ale také umět o těchto jevech a nástrojích otevřeně informovat a citlivě o nich hovořit. Stejně jako o celé problematice.

Komunikovat o tabuizovaných tématech, mezi něž patří i sexuální obtěžování a genderově podmíněné násilí, není často snadné a všichni se to učíme. Proto jsme připravili několik tipů, jak o této problematice komunikovat, a přispět tak k vytváření bezpečného a respektujícího prostředí pro všechny.

Podrobný přehled našich tipů najdete [zde](#).

Debata Deníku N: Kauzy sexuálního násilí a jak o nich psát a mluvit

10. června proběhla v rámci knižního jarmarku Knihex v Kasárnách Karlín debata Deníku N zaměřená na téma sexuálního násilí a obtěžování.

Uskutečnila se u příležitosti vydání knihy „Když promluvila“, která popisuje odhalení nejznámějšího případu sexuálního obtěžování v Hollywoodu, který odstartoval hnutí #MeToo.

Zatímco první část debaty se zaměřila na práci médií při odhalování a popisování případů genderově podmíněného násilí a obtěžování, druhá část se věnovala problematice systémových překážek při řešení této problematiky na vysokých školách i jinde.

Právě o tomto tématu diskutovala vedoucí NKC Marcela Linková spolu s Johannou Nejedlovou z organizace Konsent a Annou Schubertovou ze spolku Nahlas.

Debatu si můžete poslechnout v jedné z epizod podcastu Studio N [zde](#).

Panelová diskuze L'Oréal Pro ženy ve vědě se zaměřila na sexuální obtěžování i návrat vědkyň po rodičovské pauze

17. května proběhla na Francouzském velvyslanectví v Praze diskuze u příležitosti vyhlášení laureátek 17. ročníku talentového programu L'Oréal-UNESCO Pro ženy ve vědě. Diskuze se účastnili Petr Štěpánek, ředitel pro vědu společnosti L'Oréal, Štěpán Jurajda, náměstek ministryně pro vědu, výzkum a inovace, a loňská laureátka ceny L'Oréal imunoložka Zuzana Strížová a za NKC Marcela Linková. Tématem debaty byl aktuální problém sexuálního obtěžování a genderově podmíněného násilí, který se projevuje i ve výzkumném prostředí, a také překážky, kterým vědkyně čelí při návratu po rodičovské pauze.

Výsledky šetření L'Oréal ukázaly, že téměř každá druhá vědkyně se setkala na svém pracovišti se sexuálním obtěžováním a u více než poloviny z nich to mělo negativní vliv na jejich další kariéru ve vědě. Výsledky této studie tak potvrzují zjištění loňského výzkumu projektu UniSAFE, na kterém se NKC podílí. „S nějakou formou genderově podmíněného násilí mělo zkušenost 62 % účastnic a účastníků výzkumu, ale pouze 13 % osob tuto skutečnost nahlásilo. Tento fakt ukazuje, že problém je nutné řešit systémově a nastavit pro univerzity a instituce konkrétní procesy, které se zaměří nejen na to, jak v takové situaci reagovat, ale také jak jí předcházet,“ uvedla Marcela Linková.

Další část debaty se věnovala překážkám, kterým vědkyně čelí po návratu z rodičovské pauzy, a také stereotypům, s nimiž se setkávají. „Vědkyně-matka velmi často nebývá považována za stoprocentní vědkyni, jelikož se nemůže plně soustředit na vědu. Toto je základní stereotyp a předsudek, který mezi vedoucími týmy a institucí vůči vědkyním bohužel stále panuje,“ komentovala problematiku návratu do výzkumu po rodičovské pauze Marcela Linková.

Podobnosti o debatě se dozvíte na webu vedavyzkum.cz [zde](#).

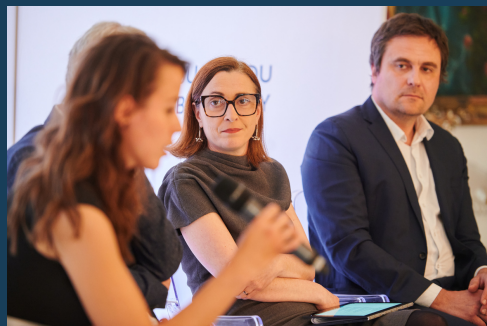

FOTO: L'ORÉAL

Novinky z Komunity pro změnu

Druhý workshop Komunity pro změnu se zaměřil na genderově senzitivní jazyk

Druhý letošní workshop Komunity pro změnu proběhl 13. 6. 2023 a na žádost členek a členů KpZ se věnoval tématu používání genderově senzitivního jazyka v instituci.

Workshop se nesl již tradičně v duchu zásad a cílů Komunity pro změnu, kterými jsou vzdělávání, síťování a dobrá praxe. Ty ukotvují KpZ jako platformu pro sdílení zkušeností plynoucích z různých nastavení agend genderové rovnosti v institucích.

Náplní workshopu bylo seznámení se se zásadami pro používání senzitivního jazyka v instituci na všech úrovních komunikace. Zároveň byly diskutovány překážky bránící v prosazování inkluzivního jazyka ve strategických institucionálních dokumentech a návrhy, jaká opatření mohou pomoci tyto překážky překonávat.

Na základě praktické části workshopu vznikne podpůrný materiál v podobě příručky mapující zásady používání genderově senzitivního jazyka v instituci. Tato příručka představí i konkrétní příklady dokumentů, kterých se použití senzitivního jazyka týká.

Připravili jsme si pro vás nabídku našeho e-learningového kurzu, který slouží pro proškolení zaměstnaných osob a vedení institucí.

Více informací [zde](#).

Novinky ze světa

Systém financování vysokých škol může podpořit genderovou rovnost a inkluzi

Nová studie, kterou zveřejnila Evropská komise, analyzuje zavádění systémů financování vysokých škol podle výkonnosti a hodnotí také jejich dopad ve 27 členských státech EU. Jedním ze zjištění je, že dohody o výkonnosti a další nástroje financování vysokých škol mohou podporovat genderovou rovnost a také inkluzi.

Inkluze se zde promítá do cílů, které se týkají dostupnosti vysokoškolského vzdělávání pro studenty z menšin, mentoringu a podpory znevýhodněných studujících, podpory rovných příležitostí, genderové rovnosti, inovací ve výuce a zlepšení kvality výuky. Studie uvádí jako příklady zemí, které využívají tento přístup při financování vysokých škol, Nizozemsko, Německo – Berlín, Chorvatsko, Lucembursko a Dánsko.

Celou zprávu Evropské komise nazvanou Závěrečná zpráva studie o stavu a účinnosti vnitrostátních systémů financování vysokoškolského vzdělávání na podporu iniciativy evropských univerzit najdete [zde](#).

GENDERACTIONplus

Zacíleno na nerovnosti v politikách výzkumu. Jak je na tom Evropa?

Osoby pracující ve výzkumu, stejně jako ty, pro které jsou výsledky výzkumu určeny, mají různé osobní charakteristiky, jako je například etnický původ či vyznání, jsou různého věku, zdravotního stavu, pohlaví nebo genderové identity. Tyto vlastnosti se často vzájemně prolínají a mohou být důvodem, proč jsou některé skupiny či osoby v rámci společnosti i ve vědě a výzkumu diskriminovány, přehlíženy či znevýhodněny. Pro označení této perspektivy se používá slovo intersekcionalita.

Mapování evropských národních politik a poskytovatelů realizované v rámci projektu GENDERACTIONplus, který NKC koordinuje, ukázalo, že v zohledňování různých druhů nerovností a jejich prolínání ve vědních politikách a legislativě jsme teprve v iniciační fázi. Různé typy znevýhodnění sice respondenti/ky v dotazníku označili jako zohledněné, do legislativy ani politických dokumentů se ale nepromítají. Celkem deset z patnácti evropských zemí, jejichž zástupci/kyně na dotazník odpověděli, má zákon o vysokých školách a výzkumných organizacích, který zahrnuje jako jednu ze společenských proměnných gender. Kromě genderu zmiňuje další aspekty možného znevýhodnění jen sedm z nich. Na úrovni politik bychom však takových případů našli ještě méně, celkem čtyři.

Nejvíce pozornosti je věnováno zdravotnímu znevýhodnění, etnicitě,

genderové identitě a socio-ekonomickému statusu, nejméně aspektům spojeným s LGBTQIA+. Podíváme-li se na poskytovatele, z celkem dvaceti jich má devatenáct genderovou politiku, čtrnáct z nich pak zmiňuje i další osy znevýhodnění.

Jako důvod, proč s různými druhy nerovností nepočítají, respondenti/ky zmiňují, že neexistuje jednotné porozumění konceptu intersekcionalita, chybí data, lidské kapacity i opora v národních politikách. Pro mnohé je výzvou už samotné téma genderové rovnosti, natož další aspekty. Celou zprávu si můžete přečíst [zde](#).

Genderově podmíněné násilí: politiky a opatření

Druhá zpráva projektu GENDERACTIONplus přináší přehled aktuální odborné produkce k tématu genderově podmíněného násilí a mapuje politiky v evropských zemích. Také tato zpráva vychází z dotazníkového šetření u poskytovatelů podpory a zástupců/kyň národních úřadů odpovědných za výzkum. Upozorňuje mimo jiné na to, že existují značné rozdíly mezi výzkumem tohoto fenoménu v Evropě a USA. Oproti USA se v Evropě téměř nevěnujeme např. situaci osob v pozici svědků/svědkyň či osobám zaměstnaným v organizaci. Zaměřujeme se spíše na zkušenosti studujících a méně pak už na rozvoj infrastruktury a politik. Chybí zde také perspektiva diverzity.

Evropské země obvykle nemají národní politiky zaměřené na genderově podmíněné násilí, které by se týkaly poskytovatelů podpory. Jen dva z patnácti – irská IRC a portugalská FCT – přijaly politiky, které jim umožňují se tomuto fenoménu věnovat. Irská IRC se žadatelů ptá, zda proti nim není vedeno přestupkové řízení. Navíc uděluje granty jednotlivci, což případně umožňuje dané osobě odejít z instituce. Portugalská FCT dokonce vstupuje do vyjednávání se zúčastněnými stranami v případě eticky problematické situace a formou facilitace dojednávají řešení.

Více informací o výsledcích najdete přímo ve [zprávě](#).

Bratislavská konference Férová akadémia otevřela otázku bezpečného akademického prostředí a rovnosti ve vědě

9. května se v Bratislavě uskutečnila konference Férová akadémia, kterou pořádá iniciativa Žijem vedu a Centrum vedecko-technických informací Slovenskej republiky. Konference se věnovala podpoře podmínek pro genderovou rovnost ve vědě a výzkumu a také tématu bezpečí a respektu.

V úvodní přednášce Marcela Linková představila aktuální vývoj politiky EU v oblasti genderové rovnosti ve výzkumu a inovacích, novinky z projektu GENDERACTIONplus a práci NKC.

„Byla to skvělá příležitost propojit české a slovenské akce a porovnat dosažený pokrok. Musíme opět pokračovat v užší spolupráci,“ dodala k úvodnímu

vystoupení Alexandry Bitušíkové z Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici, a naše kolegyně z GENDERACTIONplus, která se dlouhodobě zasazuje o prosazování genderové rovnosti ve výzkumu a inovacích na Slovensku.

Na konferenci se diskutovalo i o tématu bezpečí a respektu na slovenských univerzitách. Z výzkumu, který zde proběhl na 33 fakultách slovenských vysokých škol, vyplývá, že 76 % dotazovaných zažilo genderově podmíněné obtěžování a 46 % nevyžádanou sexuální pozornost. Celou výzkumnou zprávu najdete [zde](#).

Marcela Linková v souvislosti s tématem bezpečnosti na vysokých školách poukázala na to, že „genderově podmíněné násilí je projevem kultury dané instituce, nikoliv jen selháním jednotlivců“. Což potvrzují i údaje z evropského výzkumu projektu UniSAFE.

Více o konferenci: <https://www.ferovaakademia.sk/> a také [zde](#).

Pusťte si rozhovor s Marcelou Linkovou k tématu férovějšího vědeckého prostředí [zde](#).

Tip ke čtení

Kdo je ve výzkumu genderově podmíněného domácího násilí (ne)vyslyšen?

Naše kolegyně Blanka Nyklová, která se dlouhodobě věnuje tématu domácího násilí a genderově podmíněného násilí se svými kolegy Danou Moree z Fakulty humanitních studií a Petrem Kubalou ze Sociologického ústavu AV ČR, publikovala studii k tématu etických problémů ve výzkumu genderově podmíněného domácího násilí. Studie nese název: **Who Gets heard/hurt in Gender-Based Domestic Violence Research: Comparing Ethical Concerns in Three Qualitative Research Designs.**

Konkrétně se studie věnuje otázkám, o kterých je třeba uvažovat ještě před začátkem výzkumu zaměřeného na přeživší genderově podmíněného násilí, pokud má být kvalitativní výzkum této problematiky metodologicky správný, a tedy etický. Etiku výzkumu je v této souvislosti třeba vnímat jako nezbytnou součást metodologických voleb při přípravě samotného výzkumu.

Zároveň je nutné si takové otázky položit, aby se zmírnila hrozba další

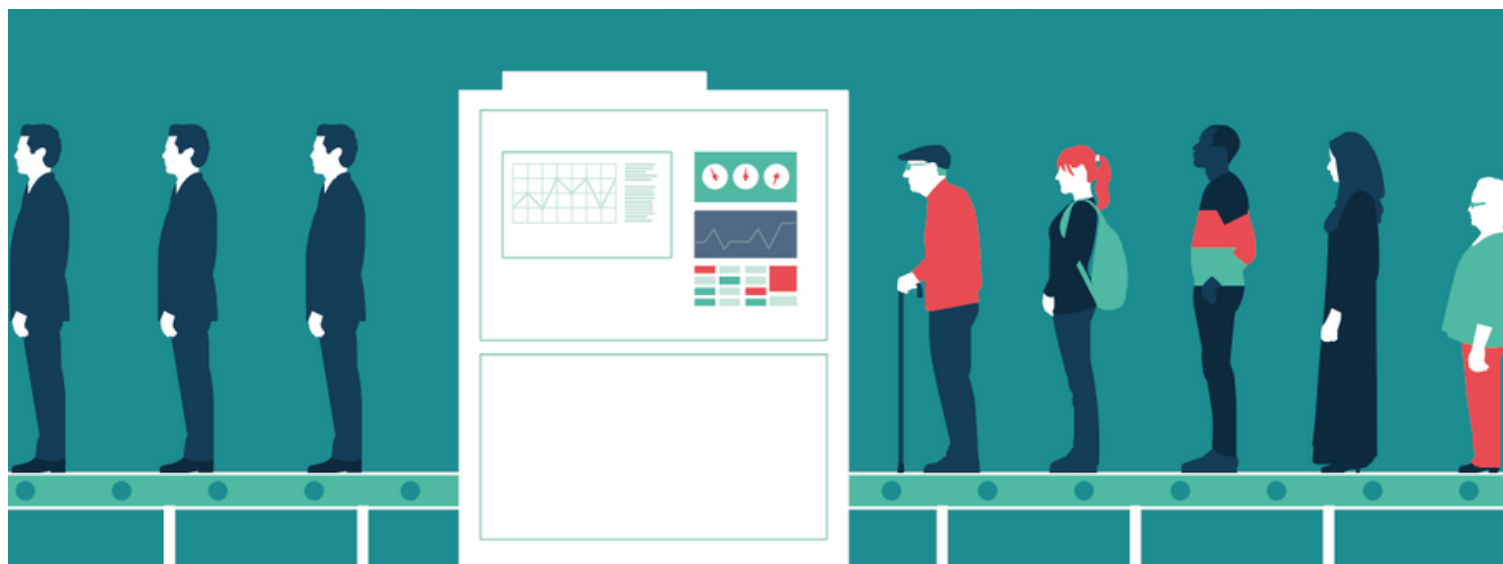
újmy, kterou by mohl výzkum přeživším přivodit, a také proto, aby se zvýšil možný pozitivní dopad samotného výzkumu. Studie postupně porovnává výhody a možné nevýhody tří různých přístupů k výzkumu ze tří vybraných projektů. Jedná se o projekty, které využívají experimentální výzkum prostřednictvím postupů z divadla utlačovaných, smíšený explorativní výzkum a kvalitativní výzkum založený na rozhovorech s přeživšími.

Etiku výzkumu je v této souvislosti třeba vnímat jako nezbytnou součást metodologických voleb při přípravě samotného výzkumu.

Výsledky studie ukazují, že postupy, které nevedou přímo k posílení postavení přeživších, by měly být ve výzkumu zvažovány teprve v případě, že se jiné možnosti ukážou jako neúčinné. Směřování ke spíše tradičním metodám výzkumu totiž s sebou nese větší upozadování pozitivního dopadu na přeživší.

Autorský tým studie také upozorňuje, že úvahy o etice výzkumu této problematiky musí být holistické, zaměřené na prevenci dalšího zraňování přeživších a že je třeba věnovat pozornost i sociálním souvislostem násilí a dopadu prezentace výsledků výzkumu.

Více o studii [zde](#).

Jedna velikost nestačí

Co je gender health gap a jaké má dopady?

NKC se 8. 6. 2023 zúčastnilo zasedání kabinetu organizace Ministr zdraví, která si klade za cíl prodloužit lidem v Česku dobu prožitou ve zdraví. Ananké Nebeská, která se v NKC věnuje genderové dimenzi v obsahu výzkumu, zde přednesla příspěvek o gender health gap, tedy genderové nerovnosti v oblasti zdraví.

Gender health gap se netýká pouze ženských onemocnění, jako je například endometrióza, ale projevuje se i tam, kde je mužské tělo (či mužské symptomy a potřeby) bráno jako základní referenční bod. Například u infarktu myokardumají ženy odlišné symptomy než muži a v důsledku toho čelí o 50 % vyššímu riziku špatně diagnostikované srdeční příhody než muži[1] Gender health gap však může působit i opačně a mít negativní dopady také na muže, to platí zejména u onemocnění, jako jsou například migréna nebo anorexie, která nejsou pro muže „typická“, tam často chybí data, která by se genderovým rozdílům věnovala. Gender health gap se týká celého systému zdravotnictví, od

lékařské praxe až po výzkum a testování léčiv – k jeho napravení tedy potřebujeme celkovou změnu systému.

V oblasti zdravotnictví hrají zásadní roli také nevědomé předsudky (bias), ty se zde projevují na různých úrovních a mohou vést jak ke snaze o smazání rozdílů mezi muži a ženami, které jsou pro naše chápání zdraví zásadní, tak ke zdůrazňování rozdílů, které nejsou významné (například představa o odlišnosti „mužského“ a „ženského“ mozku). Kromě genderu jsou v oblasti zdravotnictví důležité i další faktory, jako je například věk, etnicita či socioekonomický status. Je tedy důležité rozlišovat mezi biologickými faktory, sociálními faktory a dalšími proměnnými. Je také třeba zohlednit, jaké dopady mají na zdraví například nedostatky v léčbě, za nimiž stojí předsudky. Jedna velikost tedy nestačí, ani když jde o zdravotnictví.

Téma, které se v poslední době více dostává do veřejného povědomí, je také gender funding gap, tedy podfinancování výzkumu, které se týká onemocnění, jež častěji postihují ženy. Například výzkum mužské erektilní dysfunkce, která postihuje 19 % mužů, byl pětikrát rozsáhlejší než výzkum premenstruačního syndromu, který

postihuje 90 % žen. Časopis Nature se gender funding gapu věnoval v jednom ze svých článků, konkrétní data a vizualizace najdete [tady](#).

Pokud vás téma genderové dimenze a zdraví zajímá, prezentace z přednášky je k dispozici [zde](#). V případě, že hledáte zdroje ke genderové dimenzi, můžete si také stáhnout naši [tabulku se zdroji](#) (na záložce Health najdete zdroje přímo pro oblast zdraví a lékařských věd).

[1] Criado Perez, C. (2019). Invisible Women. London: Random House.

Ženy ve vědě

Rozhovor s Markétou Janatovou, nominantkou na Cenu Milady Paulové 2022

Doktorka Markéta Janatová se zabývá sledováním efektu neurorehabilitace u pacientů po poškození mozku. Na základě tohoto výzkumu navrhuje a vyvíjí nové technické prostředky pro zlepšení účinnosti neurorehabilitace a sledování zdravotního stavu pacientů.

Mohla byste prosím v krátkosti popsat, čemu se věnujete?

Věnuji se výzkumu a vývoji telemedicínských technologií pro zlepšení účinnosti neurorehabilitace. Přístroje mohou dávat pacientovi zpětnou vazbu o správnosti vykonávaného cvičení například pomocí výhry v terapeutické počítačové hře. Terapie formou hry zvyšuje motivaci a pro pacienty zpestřením neurorehabilitačního procesu. Terapeutovi mohou přístroje odesílat informace o výsledcích domácího cvičení, díky čemuž může pacientovi v případě potřeby včas pomoci.

Co vás na vaší práci nejvíce baví?

Baví mě spolupráce v multidisciplinárním týmu odborníků. Je také zajímavé vidět využití vyvíjených technických prostředků v reálné praxi a získávat zpětnou vazbu nejen od odborníků, ale i od pacientů a jejich rodin. Velmi mě bavil například experimentální vývoj zdravotnického prostředku Homebalance pro neurorehabilitaci poruch rovnováhy formou hry, na kterém jsem se mohla podílet od prvotního nápadu přes výzkum až po zavedení systému do běžné klinické praxe.

Proč jste se začala věnovat právě neurovědám?

Už na medicínu jsem se hlásila kvůli svému zájmu o neurovědy. Na jedné z praxí na chirurgii k nám přišla na ošetření lékařka z Kliniky rehabilitačního lékařství VFNa 1. LF UK a při šití rány mě svým vyprávěním nadchla pro postgraduální studium právě na této klinice se zaměřením na neurorehabilitaci pacientů po poškození mozku.

To je zajímavá náhoda. Inspirovaly vás pak ve studiu či profesi nějaké další ženy?

V oblasti neurověd mě inspirovalo mnoho významných osobností, mezi kterými jsou samozřejmě i ženy na vysoké vědecké úrovni. Velkým profesním vzorem pro mě byla například paní profesorka Olga Švestková, přednostka Kliniky rehabilitačního lékařství VFNa 1. LF UK.

Když jsem v 6. ročníku medicíny a zároveň v 7. měsíci těhotenství přišla žádat o přijetí do postgraduálního studia, ani na vteřinu nezaváhala a dala mi šanci věnovat se zajímavému oboru, ve kterém působím dodnes. Děkuji jí za velkou podporu, inspiraci a spoustu cenných zkušeností.

Již při studiu jste založila rodinu. Vnímala jste z pozice ženy či matky nějaké překážky spjaté s nastavením vědeckého prostředí?

Od začátku své kariéry pracuji na společném pracovišti 1. LF UK a FBMI ČVUT v Praze na Albertově, kde jsem vždy měla ke studiu a vědeckému výzkumu skvělé podmínky. Vzhledem k tomu, že se mi v průběhu postgraduálního studia postupně narodily tři děti, z toho třetí s kombinovaným postižením, postupuji ve své vědecké kariéře pomalu. Žádné znevýhodnění ani překážky jsem ale nezaznamenala, naopak dostávám ideální podmínky k tomu, abych mohla pokračovat dál.

Dá se říct, zda jsou neurovědy spíše doménou mužů nebo žen?

Nemyslím si, že jsou neurovědy spíše doménou mužů. Vědecké pracovnice mohou být například absolventkami lékařských fakult, na kterých je spíše převaha žen. Na FBMI ČVUT máme sice vyšší zastoupení mužů, ale například doktorský studijní program Asistivní technologie, který má k neurovědám v některých oblastech velmi blízko, je velmi vhodný také pro ženy, které se snažíme ke studiu aktivně motivovat.

Pro náš výzkum v oblasti experimentálního vývoje technických prostředků pro telemedicínu a neurorehabilitaci jsou nezbytní nejen zkušenosti vědeckých pracovníků z technických oborů, bez kterých by výzkum samozřejmě nebyl možný, ale také

odborníci ze zdravotnických profesí. Díky zapojení vědeckých pracovníků vzdělaných ve zdravotnických oborech jsou v našem multidisciplinárním týmu zastoupeny všechny potřebné odbornosti a úhly pohledu pro kvalitní výzkum s potenciálem transferu technologií z vědeckého prostředí do reálné klinické praxe.

„Svůj volný čas věnuji hiporehabilitaci, která přináší pacientům nejen multisenzorickou stimulaci, biologickou zpětnou vazbu a trénink motoriky, ale i radost a pohodu.“

Kromě vědecké a pedagogické činnosti jste také založila neziskovou organizaci Kamenitý vrch, která se zaměřuje na hipoterapii. Propojuje se zde pro vás relaxace s profesním zájmem?

K založení neziskové organizace Kamenitý vrch mě inspiroval můj nejmladší syn, který má Angelmanův syndrom. Ukázal mi, že lepší než neurorehabilitační přístroje jsou pro jeho rozvoj společné hry a aktivity v přirozeném prostředí. Pro šťastný život nepotřebuje co nejpřesnější diagnostiku ani co největší objektivní zlepšení svých schopností. Důležitější je pro něj radost, láska, empatie a bezpodmínečné přijetí.

Všimla jsem si, že velkou motivací k rozvoji a spolupráci jsou pro něj naši koně. Proto jsem se rozhodla věnovat svůj volný čas právě hiporehabilitaci, která přináší pacientům nejen multisenzorickou stimulaci, biologickou zpětnou vazbu a trénink motoriky, ale i radost a pohodu. S našimi koňmi a přáteli jsme ve spolku Kamenitý vrch postupně vybudovali středisko doporučené hiporehabilitace a praktické výuky České hiporehabilitační společnosti, ve které pomáhám i jako

vedoucí pracovní skupiny pro vědu a výzkum, takže se můj původně jen relaxační koníček nakonec tematicky propojil i s mými profesními zájmy.

Jaké největší výzvě jste ve své kariéře čelila?

V oblasti výzkumu a využití technických prostředků v neurorehabilitaci je často velkou překážkou jejich vysoká cena a náročnost na technickou obsluhu, takže jsou mnohé z nich dostupné jen omezeně na specializovaných pracovištích. Velkou výzvou je pro nás umožnit větší dostupnost moderních neurorehabilitačních prostředků pro zdravotníky, výzkumné pracovníky, studenty i pacienty, což se nám postupně začíná dařit díky telemedicině a transferu technologií, kterému se věnujeme v Centru podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK.

Kam se podle vás bude posouvat vývoj ve vašem oboru?

Telemedicínské technologie mohou pomoci zvýšit motivaci, soběstačnost a kvalitu života pacientů. Myslím, že tyto technologie by se postupně mohly stát běžnou součástí komplexní neurorehabilitační péče a přispět tak ke zvýšení efektivity terapeutického procesu i kvality života neurologických pacientů.

Celý rozhovor si můžete přečíst u nás na webu [zde](#).

Nominace na Cenu Milady Paulové 2023 jsou stále otevřené!

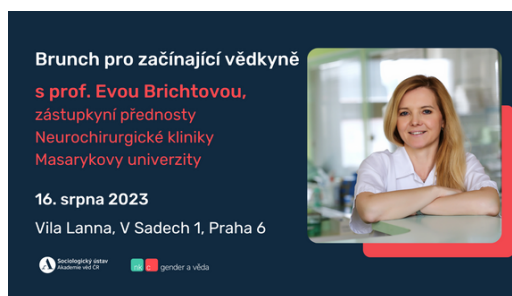
Až do konce července můžete nominovat vědkyni na Cenu Milady Paulové.

Letošní ročník se zaměřil na oblast bioekonomiky. Ta zahrnuje zemědělství, lesnictví, akvakulturu, potravinářský a chemický průmysl nebo energetiku.

Z širokého ekonomického hlediska pokrývá soubor činností týkajících se vynálezů, vývoje, výroby a obnovitelného využití biologických produktů a procesů.

Podrobnosti k nominaci najdete u nás na webu [zde](#).

Srpnový brunch pro začínající vědkyně se blíží

Letošní tradiční brunch pro zahraniční vědkyně se uskuteční 16. srpna v bubenečské Vile Lanna. Naše pozvání přijala jedna z hrstky neurochirurgyň v ČR paní prof. Eva Brichtová, která působí jako zástupkyně pro školství přednosta neurochirurgické kliniky Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Prof. Brichtová působí od roku 1997 na Neurochirurgické klinice Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Od roku 2002 pravidelně vyučuje na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V svém oboru dosáhla řady úspěchů. V době svého působení na pracovišti dětské medicíny Fakultní nemocnice Brno v letech 2002–2014 zavedla novou remodelační operační techniku v léčbě kraniosynostóz.

Věnovala se výzkumu genetického vlivu na následky kraniocerebrálních poranění u dětí a spolupracovala s AV ČR na tvorbě výpočtových modelů úrazů hlavy. Další oblastí, které se věnovala, byla léčba hydrocefalu a rozvoj neuroendoskopické operativy.

Od roku 2014 je členkou Centra pro epilepsie Brno a specializuje se na resekční a stimulační epileptochirurgické operace. Ve spolupráci s prof. Rydenhagem ze Švédska provedla v rámci tohoto centra historicky první funkční hemisferektomii u dětského pacienta s epilepsií. V Brně vede specializovanou ambulanci pro hydrocefalus a mozkové cysty.

Pokud máte zájem se akce pro začínající vědkyně zúčastnit, zaregistrujte se prosím [zde](#).

Kapacita akce je omezena na 60 osob.

Těšíme se na setkání s vámi!

Uplynulé akce

Veletrh vědy 2023

Také letos se s prací NKC mohli potkat všichni, kdo navštívili Veletrh vědy na výstavišti v Letňanech a zavítali na stánek Sociologického ústavu AV ČR. Tady na ně čekaly naše publikace, možnost seznámit se s našimi aktivitami včetně kampaně Jedna velikost nestačí.

Brunch pro zahraniční vědkyně

14. června jsme poprvé uspořádaly Brunch for International Women in Science určený zahraničním vědkyním, které působí v ČR. Akce se konala ve spolupráci se strategickým projektem Univerzity Karlovy Hyb4City v prostorách Kampusu Hybernská. Kapacitu zdejšího divadelního sálu se podařilo úspěšně zaplnit. Do Prahy se sjely zahraniční vědkyně z mnoha měst České republiky.

Hostkou celé akce byla chemička Maryia Shamzhy, která působí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a je mimo jiné držitelkou loňského ocenění Nadace Neuron pro nadějné vědce a vědkyně v oboru chemie. Ostatní vědkyně seznámila se svou zkušeností zahraniční vědkyně působící v ČR, která se sem přesunula s celou rodinou.

Poté přišel čas na dotazy a debatu mezi přítomnými vědkyněmi, která se nesla ve velmi otevřeném a přátelském duchu. Účastnice mezi sebou sdílely pozitivní zkušenosti i výzvy, jimž jako zahraniční vědkyně ve zdejší prostředí čelí: ať už jde o jazykovou bariéru, otevřenost vedoucích výzkumných týmů, či zkušenosti se sladováním práce a rodiny a nerovností v odměňování.

Živá diskuze pak pokračovala i po skončení oficiální části programu. Máme radost, že jsme mohli zahraničním vědkyním nabídnout možnost se společně setkat a sdílet své zkušenosti v neformálním a bezpečném prostředí. Chceme v této nové tradici pokračovat i v budoucnu.

Newsletter 2/2023

Newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. ISSN 1801–7339.

Newsletter vychází s podporou projektu sdílených činností CZERA (identifikační kód MS2103, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR).

Adresa redakce: Jilská 1,
Praha 1 110 00

Redakce: NKC – gender a věda

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz

Víte o nějakém zajímavém tématu, o němž chcete číst v našem newsletteru?
Napište nám na nkc@soc.cas.cz

Sledovat nás můžete také na sociálních sítích:

facebook.com/NKCgenderaveda

twitter.com/NKC_CZ

instagram.com/nkc_gender_a_veda

linkedin.com/company/nkc-genderaveda